

Uitleg en verkondiging vanuit Ezechiël 17:22-24 en Marcus 4:26-34

(preek ds. Simon Dingemanse, 16 juni 2024, Buurtkerk Noordwijk)

Gemeente van onze Heer Jezus Christus,

De vakantie tijd breekt weer aan...steeds meer mensen gaan er op uit en velen nemen dan ook puzzelboekjes mee...doorlopers, kruiswoordraadsels, cryptogrammen, noem maar op...

Als u en jij ook van plan zijn om puzzels mee te nemen, dan raad ik je aan om de gelijkenissen van Jezus bovenaan de stapel te leggen...want dat zijn ook een soort puzzels...Jezus vertelt namelijk geen gelijkenissen met het doel dat zijn hoorders hem gemakkelijker kunnen begrijpen...nee, Hij vertelt gelijkenissen om hen aan het denken te zetten...zodat er diepgang komt...

En regelmatig zegt Hij er dan bij: 'als je oren hebt om te horen, dan moet je ook goed luisteren'...welnu, laten we dat proberen: goed luisteren...en goed nadenken om te verstaan wat Jezus wil zeggen...

Jezus vertelt gelijkenissen om ons te bepalen bij het koningschap van God...ja, in ons land ging het de laatste maanden vooral over wie onze premier wordt en wie de ministers en staatssecretarissen worden, maar hier in de kerk gaat het om het koningschap van God...niet over het koninkrijk der Nederlanden, maar over Gods koninkrijk...Gods koninkrijk dat alle menselijke koninkrijkes onder bevrijdende kritiek stelt...want Gods koningschap heeft natuurlijk wel alles met ons samenleven te maken...

En als Jezus dan over dat koningschap van God spreekt, begint Hij allerlei verhalen over zaad te vertellen...dat is natuurlijk uit het landbouwleven gegrepen...veel mensen in Jezus' tijd waren daar immers mee bezig: zaaien, maaien en oogsten...

Daar sluit Hij bij aan en zegt: 'zó is het met het koningschap van God,- als met een mens die het zaad uitwerpt over de aarde...'... 'zó is het met het koningschap van God,- als met een mens die het zaad uitwerpt over de aarde...'...en de puzzelvraag is nu: wat is dan dat zaad?...wat is dat zaad?...

Nu, een gezang uit het oude liedboek geeft daar een mooi antwoord op...dat lied is helaas niet teruggekomen in ons nieuwe liedboek...het is een lied van Tom Naastepad en het middelste vers is prachtig...dan dicht Tom Naastepad:

Al het gezaaide spreekt Gods woord,
het plant zich duizendvoudig voort,
wie is zo doof dat hij niet luistert?
Wie is zo traag dat hij niet weet
hoe God een Heiland komen deed,
een zaad waarvan het weiland fluistert?

Het zaad duidt dus allereerst op het Woord van God...Gods woorden zijn bij wijze van spreken zaadjes die neervallen op aarde en dan begint er iets nieuws te groeien, iets bevrijdends...en zo is dat met Jezus' woorden ook...

En Jezus zélf is zo'n zaad...Hij is Gods Woord dat levende werkelijkheid is geworden in ons mens zijn...en Jezus zaait dan op zijn beurt ook weer...Hij zaait met zijn woorden het

koningschap van God in ons midden...door zijn gelijkenissen, maar tegelijkertijd door te doen wat Hij zegt: Hij drijft demonen uit, Hij geneest blinden en laat doven horen en zet een verlamde recht op zijn voeten...want bij Jezus is zeggen en doen één en hetzelfde...zo zaait Hij het scheppende Woord van God in de harten van de mensen en in de relaties van mensen...in hun leven en samenleven...

Maar spitsen die mensen dan ook hun oren...zetten ze hun hart wagenwijd open...of niet?...Wie is zo doof dat hij niet luistert?...Wie is zo traag dat hij niet weet?...En wat doen wij?...zitten we hier gesloten, potdicht...of ontvankelijk... als goede grond waarin zaad kan ontkiemen?...Dat is een belangrijke vraag, want u, jij en ik zijn net als Jezus bedoeld om beeld van God te zijn...en dat blijkt ook hieruit dat wij evenzo de gave van het gesproken woord hebben gekregen...en we beseffen het vaak niet genoeg, maar ook onze woorden zijn net zaadjes...ook wij zaaien door wat we zeggen...

Daar schrikken we ook wel eens van, niet waar...Soms zeg je iets waar je direct spijt van hebt en dan sla je je hand voor je mond in een poging om je woorden, die zaadjes, op te vangen en gauw terug te stoppen...maar dan ben je al te laat...je woord kan als een venijnig zaad in het hart van die ander gevallen zijn en dan komt in het hart van die ander misschien de pijn al op...of de boosheid... of het verdriet...

Ja, wij mensen moeten op onze woorden letten, want voor je het weet zaai je onnodig het onkruid van de ergernis en de woede...of van teleurstelling en droefheid...het zaad dat wij zaaien is niet altijd goed...je kunt zelfs alleen al door woorden dood en verderf zaaien...Ik moet dan altijd denken aan een gedicht van Ida Gerhardt...u kent het misschien wel...het heet 'Het distelzaad'...

Ik hoorde een vrouw; zij zeide tot haar kind,
Zómaar op straat: 't Was heel wat beter als
jij nooit geboren was.' Het zei niets terug,
het was nog klein, maar het begon ineens
sleefvoetig traag te lopen; als een die
in ballingschap een juk met manden torst
en radeloos merkt dat zij zwanger is.
In Babylon misschien of Nineveh.

Ja, het wás zwanger, zwanger van dat woord.
Dat was, in duisternis ontkiemd, op weg:
tot in het derde en vierde nageslacht.

Ja, wij kunnen met onze woorden distelzaad zaaien...dat gebeurt ook regelmatig in de Tweede Kamer helaas...sommige partijen maken zich schuldig aan verbaal geweld...en dan wordt er ook nog geklaagd over de verharding in de samenleving...maar ja, als je dat op die manier voedt...en zo is er ook veel leugenachtige praat...en zaaien zelfs regeringsleiders in de wereld nepnieuws...naast raketten en bommen die kinderen doden...

Maar wij kunnen gelukkig ook goed zaad zaaien...Zaad dat Gods Geest in ons hart heeft gelegd: als je tegen iemand zegt 'fijn dat je er bent'...of 'goed om je te zien' of 'je ben een waardevol mens', dan kun je diegene soms op datzelfde moment al zien groeien...en zo kun je troostende woorden spreken – en ook wel vermanende woorden – die mensen helpen om

recht op hun benen te staan...en ieder mens kan oprechte en betrouwbare woorden spreken en zo de waarheid dienen...

Was er daarom maar wat meer echte communicatie en wat minder borrelpraat... wat minder gezwets, minder demagogie en propaganda...en beseften mensen ook maar eens wat vaker dat ze twee oren hebben gekregen en maar één mond, zodat ze hun roeping zouden begrijpen om tweemaal zoveel te luisteren als te spreken...

En durfden mensen – als ze dan spreken – maar eens wat meer van zichzelf prijs te geven in wat ze zeggen...in het onderlinge gesprek...maar ook het politieke debat zou er van opknappen...

Zou het niet zo kunnen zijn dat als mensen in alle kwetsbaarheid en openheid naar elkaar zouden luisteren en met elkaar zouden spreken, dat er dan veel meer vrede gezaaid zou worden en zo ook zou groeien...als teken van het koningschap van God?...

En is dat ook niet het geheim van Jezus: dat Hij dat juist kan en ook doet...zeker, Jezus kon ook heel duidelijk zijn en scherp tegen sommige geestelijke leiders van zijn tijd...maar altijd om die ander vast te houden...en tegelijkertijd is Hij open als goede grond en kwetsbaar als zaad...in alle openheid en kwetsbaarheid geeft Hij zichzelf aan de mensen...

Ja, Hij wordt als het levende Woord gezaaid uit Gods hand en meegenomen door Gods Adem, Gods Geest...en Hij valt in de aarde en geeft zichzelf prijs in zijn dood, opdat er werkelijk bevrijding zal groeien en toekomst...in zijn opstanding...

En vroeg of laat zul je dan zijn koningschap, Gods koningschap, zien groeien... de liefde, de gerechtigheid en barmhartigheid, de vrede...dat kan in je eigen leven...dat kan bij je buurman en buurvrouw naast je...en dat kan ook in de Noordwijkse en Nederlandse samenleving, in Europa, in de wereld...

En hoe dat kan, dat weet je niet...zoals de boer die zaait en dan gaat slapen en dan weer opstaat en ziet dat het zaad kiemt en groeit, maar hóe, dat weet hij niet...hij heeft er de hand niet in...het heeft iets van een geschenk...een geschenk in verborgenheid...

Want wat is zaaien?...Zaaien is uit handen geven en afwachten wat er van komt...Zaaien is dus vertrouwen...en hopen...eerst zie je nog niets en er lijkt niets van te komen, maar in het verborgene begint het te ontkiemen...God is niet zichtbaar...Gods koningschap is vaak verborgen...de moed zou je daardoor in de schoenen kunnen zakken...en ook Jezus' messiasschap was vaak nauwelijks zichtbaar...verborgen in zijn lijden, in zijn kruis...in het heilige risico van zijn kwetsbaarheid...

Dat is het unieke van de God van Israël...dat Hij zich niet openbaart in een zichtbaar beeld, maar alleen hoorbaar is in zijn Woord, zijn kwetsbare woord dat zomaar vertrap kan worden...en verdraaid...en uit zijn verband gerukt...maar steeds is dat woord op zoek naar goede grond...om vrucht te dragen...bent u die goede grond...en jij...en ik?...en wat zaaien wij met onze woorden en ons doen en laren?...

Kan er bij ons iets kleins beginnen...als een mosterdzaadje waarvan er honderden in één gram gaan...als een twijgje waar de profeet Ezechiël het over heeft?... Het hoeft niet groots en sensationeel te zijn...je hoeft geen fantastische religieuze ervaringen te hebben...Gods koningschap kan heel klein en onzichtbaar beginnen...Gods koningschap is juist ook in dat kleine vol kritiek op de machten die zich van alles toe-eigenen..."alle bomen op de aarde

zullen beseffen, dat ik, de Enige, het ben die een hoge boom velt en een kleine boom doet groeien,” zo geeft Ezechiël het woord van God door...

Een piepklein bloeiend bloemetje kan op een bepaalde manier indrukwekkender zijn dan een reusachtige boom...ja, politieke partijen willen graag zo groot mogelijk zijn...kerken willen graag zoveel mogelijk kerkgangers hebben...wij zoeken het vaak in kwantiteit...maar Gods Woord heeft zoveel kwaliteit dat kwantiteit er niet zoveel toe doet...Ik heb wel eens gehoord dat het kleinste zuchtje wind door de vleugelslag van een vlinder het begin kan zijn van een orkaan...het kan heel klein beginnen...en toch veel invloed hebben...

Ook grote mensen zijn in wezen maar kleine mensen, wees eerlijk...maar als je een open oor en een open hart hebt voor wat God zaait, dan kan dat veel betekenis krijgen in je leven...

Weet dan dat het niet niets is als je je kwetsbaar durft op te stellen en iets van jezelf durft prijs te geven...weet dan dat een enkel woord tot een klein kind: ‘wat ben ik blij dat jij geboren bent’...dat zo’n woord nieuwe werkelijkheid schept, omdat Gods Geest er in meewaait...misschien hoort verder niemand het dan alleen dat kind...maar dat maakt niet uit...

Zouden we zo iets van die gelijkenissen van Jezus begrepen hebben?...Dat die puzzels die Hij geeft ons tot een dieper verstaan hebben gebracht...een dieper verstaan van waar het in ons leven en samenleven om gaat?...

Ik hoop dat er in de gebrekkige woorden die ik heb gezocht om iets over die twee gelijkenissen te zeggen...dat daar een paar goede zaadjes tussen zitten die toegang zoeken en vinden in uw leven en jouw leven...en ook in dat van mijzelf...

Dan kan er veel moois tot groei en bloei komen...vertrouw daar maar op. Amen.